

**Список кандидатів (колективів),
висунутих на здобуття Державної премії України в галузі освіти 2018 року
із зазначенням номінацій, видатних досягнень кандидатів (колективів) та
суб'єктів їх висування**

Номінація «Дошкільна і позашкільна освіта»

***1. Комплексна науково-прикладна робота «Освітня технологія
«Радість розвитку» – партнерська взаємодія дорослих та дітей»***

*Суб'єкт висування: Національна академія педагогічних наук України
Авторський колектив у складі:*

Піроженко Тамара Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, завідувач лабораторії психології дошкільника;

Ладивір Світлана Олексіївна – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, заслужений працівник освіти України, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, науковий кореспондент лабораторії психології дошкільника;

Хартман Олена Юріївна – кандидат психологічних наук, Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, старший науковий співробітник лабораторії психології дошкільника.

Анотація роботи

Теоретична та практична значущість комплексної науково-прикладної роботи «Освітня технологія «Радість розвитку» – партнерська взаємодія дорослих та дітей» визначається тим, що розроблено, науково обґрунтовано та забезпечено навчально-методичною літературою (серії видань: «Дитина замовляє розвиток», «Світ дитячої гри», «Ціннісні орієнтації дитини у дорослому світі», «Вчимося жити разом») оригінальну освітню технологію взаємодії дорослого з дитиною дошкільного віку «Радість розвитку», в якій розвиток базових здібностей дитини дошкільного віку та цілісність психологічних досягнень у сфері емоцій, пізнавального розвитку та вольової регуляції діяльності й поведінки дитини виступають пріоритетними індикаторами особистісного зростання.

Представлена освітня технологія характеризується гуманістичною і психотерапевтичною спрямованістю, базується на утвердженні в житті дорослих і дітей загальнолюдських та національних цінностей, сприяє реалізації потреб дитини на основі індивідуальної траєкторії розвитку з урахуванням вікових можливостей.

Інноваційний досвід впровадження психологічно обґрунтованої освітньої технології «Радість розвитку», критерієм оцінки якої виступає творчий розвиток та особистісна зрілість дитини, системно об'єднує цілеспрямовані зусилля всіх суб'єктів освітнього простору та привносить у практику освіти нову якість:

взаємозв'язок науки та практики суспільного дошкільного виховання;

координованість та співпраця з усіма партнерами, які забезпечують оптимальний та успішний розвиток дитини на етапі раннього дитинства (єдність виховних впливів сім'ї та закладу дошкільної освіти);

гнучкість, стійкість та адаптивність вибору форм та методів навчально-виховної роботи педагогів, який спирається на індивідуальний потенціал дитини та дитячої групи.

Реалізація розробленої технології психолого-педагогічного проектування взаємодії дорослого з дитиною «Радість розвитку», яка забезпечує розвиток творчого потенціалу та життєвих компетенцій всіх учасників освітнього простору дошкільної освіти (дітей, батьків вихованців, педагогів, науковців) відбулася в 11 областях України (Київській, Житомирській, Сумській, Волинській, Вінницькій, Хмельницькій, Миколаївській, Чернігівській, Луганській, Запорізькій, Івано-Франківській), що забезпечує наступність між дошкільною та початковою ланками освіти.

Комплект основних публікацій за темою комплексної науково-прикладної роботи налічує 25 робіт науково-методичного та розвивально-дидактичного характеру для забезпечення стратегії цілісного та гармонійного розвитку зростаючої особистості.

2. Освітня технологія «Комплексний розвиток фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку з пріоритетним використанням інтегрально-розвивальних м'ячів у процесі фізичного виховання»

Суб'єкт висування: Львівський державний університет фізичної культури

Авторський колектив у складі:

Пристапа Євген Никодимович – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії наук, Львівський державний університет фізичної культури, ректор;

Виноградський Богдан Анатолійович – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, член-кореспондент Української технологічної академії відділення «Сучасні біомеханічні технології», Львівський державний університет фізичної культури, завідувач кафедри стрільби та технічних видів спорту;

Петрина Роман Львович – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, Львівський державний університет фізичної культури, декан факультету фізичного виховання;

Пасічник Вікторія Михайлівна – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, Львівський державний університет фізичної культури, старший викладач кафедри спортивних та рекреаційних ігор.

Анотація роботи

Актуальність теми. Дошкільний вік – найбільш відповідальний етап розвитку організму та один із найважливіших у становленні особистості людини. У цей період закладаються основи здоров'я, повноцінного фізичного

розвитку, фізичної підготовленості, відбувається стабілізація біологічних передумов особистісного розвитку, формування психічних процесів (В. К. Бальсевич, 2000; Е.С. Вільчковський, О.І. Курок, 2004; М.В. Савчин, 2005; В.С. Мухіна, 2006; Е.Я. Степаненкова, 2006; Н.В. Москаленко, 2011), а найкращі умови для цього створюються в процесі фізичного виховання. Фізичне виховання є особливим видом діяльності, у процесі якої можливе створення оптимальних умов для комплексного розвитку всіх складових цілісної особистості (Б. М. Шиян, 2004; Л.В. Волков, 2008; І.В. Стародубцева, 2010; Т. Ю. Круцевич, 2012; Н.Є. Пангелова, 2014).

Невід'ємною частиною розвитку освітньої системи є удосконалення процесу фізичного виховання підрастаючого покоління, саме це вимагає необхідність пошуку нових організаційних форм. У ході проведення теоретичної та експериментальної роботи нами було доведено, що одним із інноваційних напрямків у контексті вищевикладеного є перспективний і давно назрілий у фізкультурно-спортивній галузі підхід, який полягає в екстраполяції ігрових засобів фізичної культури на інші навчальні заняття (розвиток мовлення, математика, екологія тощо), які розкриваються в рухливо-дидактичних завданнях у навчанні дошкільнят. Саме за допомогою засобів фізичної культури підкреслюється цілісність освіти, де фізична культура виступає стрижневою й зв'язною ланкою.

Водночас, необхідно відзначити недостатню розробленість механізмів педагогічного впливу, спрямованого на інтегроване вирішення завдань фізичного й розумового вдосконалення дітей старшого дошкільного віку за допомогою спортивного інвентарю з дидактичною символікою. Це важливо у зв'язку з тим, що однією з умов розвитку особистості дитини старшого дошкільного віку є активна взаємодія з предметним світом (С.Л. Рубінштейн, 2000; Л.С. Виготський, 2003; Ж.Л. Козіна, О.Г. Лахно, 2011).

Отже, проблема дидактичного забезпечення комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дошкільників у процесі фізичного виховання є недостатньо вивченою, але вкрай необхідною у світлі сучасних вимог, що й зумовлює актуальність роботи.

Мета роботи – обґрунтувати й розробити організаційно-методичні засади фізкультурно-оздоровчих занять із пріоритетним використанням інтегрально-розвивальних м'ячів для комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку.

Наукова новизна отриманих результатів:

уперше доведено взаємозумовленість між розвитком дрібної моторики й компонентами розумової сфери дітей 5 років, що визначається наявністю взаємозв'язків між показниками рухових тестів і когнітивних процесів;

уперше розроблено структурну модель комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку в процесі занять фізичними вправами з пріоритетним використанням інтегрально-розвивальних м'ячів;

уперше обґрунтовано зміст та організаційно-методичні засади технології комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку.

Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці технології комплексного розвитку фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку з пріоритетним використанням інтегрально-розвивальних м'ячів та впровадженні її в навчально-виховний процес; у розробці змісту ігрових вправ, рухливих ігор та естафет, спрямованих на комплексний розвиток фізичних і розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку із використанням інтегрально-розвивальних м'ячів. Результати дослідження впроваджено в навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів м. Львова; у навчальний процес Львівського державного університету фізичної культури при викладанні дисциплін «Теорія і методика рухливих ігор» та «Теорія і методика фізичного виховання», що підтверджено відповідними актами впровадження.

Публікації. Результати роботи викладено у 21 науковій праці, із них 1 захищена дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту Пасічник В. М., 1 навчальний посібник з грифом МОН України, 13 статей опубліковано в наукових фахових виданнях (із них у фахових виданнях України – 11, у закордонних періодичних виданнях – 2, з них 1 внесена до бази даних Scopus), 5 статей – у інших виданнях та 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір.

Номінація «Загальна середня освіта»

1. «Науково-методичні засади та освітні технології розвитку ключових компетентностей в авторській школі «Акмеологічний ліцей»

Суб'єкт висування: **Київський національний університет
імені Тараса Шевченка**

Авторський колектив у складі:

Сазоненко Ганна Стефанівна – кандидат педагогічних наук, народний вчитель України, заслужений вчитель України, відмінник освіти України, Український гуманітарний ліцей Київського національного університету імені Тараса Шевченка, директор;

Скорофатова Анна Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент, Український гуманітарний ліцей Київського національного університету імені Тараса Шевченка, учитель зарубіжної та української літератури;

Гольденберг Яків Михайлович – заслужений вчитель України, Український гуманітарний лицей Київського національного університету імені Тараса Шевченка, учитель історії;

Нестеренко Наталія Василівна – Український гуманітарний лицей Київського національного університету імені Тараса Шевченка, заступник директора з виховної роботи.

Анотація роботи

У роботі зазначено, що з огляду на виявлення низки суперечностей на сучасному етапі розвитку освіти в Україні, серед яких головним є протиріччя між потребою суспільства в громадянах із високорозвиненою життєвою компетентністю і дуже низькою орієнтацією на це системи освіти, зазначений напрям дослідження є *актуальним і перспективним*.

Метою роботи є створення бази лицю авторської акмеологічної школи з орієнтацією на розроблення, експериментальну апробацію та впровадження в освітній процес компетентісно орієнтованих перспективних освітніх акметехнологій та комплексу авторських програм із профільних предметів та предметів Індивідуального навчального плану в умовах концептуального освітнього простору та сприяння розвитку життєвої компетентності лицеїстів і професійної компетентності педагогів.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у створенні унікальної комплексної інваріантної акмеологічної моделі компетентісної неперервної освіти, здійсненні теоретико-методологічного аналізу категорії життєвої компетентності особистості, створенні авторської концептуальної моделі життєво компетентного випускника лицю та оригінальної моделі професійної компетентності учителя-акмеолога, виробленні діагностичного інструментарію визначення рівня розвитку життєвої компетентності суб'єктів освітнього процесу в умовах акмеологічного простору лицю та експериментальній їх перевірці.

Практичне значення роботи обумовлено створенням першої в Україні відкритої мобільної акмеологічної системи якісної шкільної освіти; удосконаленням сутнісних ознак якісної профільної компетентісної гуманітарної освіти й акмеологічного простору лицю та взаємозв'язків його структурних компонентів; упровадженням семи авторських програм із профільних предметів; реалізацією громадсько-державної моделі управління закладом; імплементацією оригінальних лицейних концепцій і програм; створенням Центру шкільної акмеології; імплементацією в освітній процес лицю акметехнології формування соціальної та духовної зрілості випускників лицю, розвитку професійної майстерності педагогів навчального закладу; впровадженням унікальної інваріантної моделі акмеологічного лицю та моделі ефективного управління акмеологічним лицем.

За період роботи над темою було опубліковано 14 науково-методичних і тематичних посібників та 64 науково-методичні статті.

2. «Практичний досвід інклюзії освіти школи № 168 міста Києва»

Суб'єкт висування: **Виконавчий орган Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)
Департамент освіти і науки, молоді та спорту**

Авторський колектив у складі:

Кравчук Наталія Іванівна – учитель-методист, заслужений працівник освіти України, школа I-III ступенів № 168 Оболонського району міста Києва, директор;

Туровець Ганна Миколаївна – школа I-III ступенів № 168 Оболонського району міста Києва, лікар, фізичний реабілітолог, інструктор з лікувальної фізкультури, керівник гуртка.

Анотація роботи

Робота присвячена висвітленню практичного 18-річного досвіду спільного навчання дітей з особливими освітніми потребами зі здоровими однолітками в школі I-III ступенів №168 м. Києва.

Актуальність теми. Створення інклюзивного освітнього простору в сучасній державі потребує вивчення всіх можливостей включення дітей з особливими освітніми потребами (далі – ООП) у життя суспільства. Спільна взаємодія в умовах школи, прийняття відмінностей один одного, правильна емпатійна координація поведінкових реакцій дорослими, формування світогляду дітей, який заснований на гуманоцентризмі, є однією з ключових компетентностей Нової української школи.

Система освітніх послуг в умовах школи I-III ступенів базується на принципі забезпечення прав дітей з особливими освітніми потребами. У школі адаптовані навчальні плани та програми для навчання дітей з ООП та забезпечено весь спектр освітніх послуг відповідно до індивідуальних особливостей – особливостей розвитку, здібностей, статі, типів темпераменту, сімейної культури кожної дитини. Розроблені сучасні методи та форми навчання, широко використовуються всі існуючі ресурси та тісне партнерство з громадою.

Мета роботи – представлення досвіду впровадження інклюзії в школі I-III ступенів №168 м. Києва, який ґрунтується на практичній багаторічній роботі в умовах спільного навчання дітей з особливими освітніми потребами разом зі здоровими однолітками.

Наукова новизна. У роботі висвітлена ефективна практична модель інклюзивної освіти, особливості корекційно-педагогічного супроводу, впровадження науково-практичних розробок з фізичної реабілітації дітей, які мають особливості фізичного, інтелектуального, ментального розвитку, практичного досвіду у сфері адміністрування процесів спільного навчання нормотипових дітей та дітей з особливими освітніми потребами.

Науково-практична значущість. На сьогодні в школі I-III ступенів №168 м. Києва навчається 103 дитини з особливими освітніми потребами в 25 інклюзивних класах. Серед них є діти, які мають органічні і функціональні зміни в центральній нервовій системі, генетичні захворювання, порушення за

типом розладів аутичного спектру, різноманітні комбінації проявів фізичних, ментальних та інтелектуальних особливостей. Гордістю педагогічного колективу є 38 школярів з особливими освітніми потребами, які закінчили дану школу. Завдяки достатній соціалізації, незважаючи на обмежені фізичні можливості, більшість випускників отримує подальшу освіту.

У рамках впровадження педагогічно-реабілітаційних методик видано 2 методичні посібники. За темою роботи опубліковано 17 науково-практичних робіт, зокрема 3 – в освітніх виданнях, 6 статей – у науково-практичних журналах, 8 – це роботи в матеріалах з'їздів і наукових конференцій.

Номінація «Професійно-технічна освіта»

«Розробка та впровадження інноваційних технологій навчання для підготовки кваліфікованих робітничих кадрів за професією «Зварник»

*Суб'єкт висування: Полтавська обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки*

Авторський колектив у складі:

Високолян Микола Васильович – заступник Головного зварника ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод» м. Кременчук, викладач за сумісництвом Вищого професійного училища № 7 м. Кременчук Полтавської області;

Загірняк Михайло Васильович – доктор технічних наук, професор, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, ректор;

Кабаченко Ірина Григорівна – Вище професійне училище № 7 м. Кременчук Полтавської області, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист;

Несен Микола Григорович – Вище професійне училище № 7 м. Кременчук Полтавської області, директор;

Попов Олександр Миколайович – Вище професійне училище № 7 м. Кременчук Полтавської області, старший майстер;

Проценко Петро Прокопович – кандидат технічних наук, Державне підприємство «Міжгалузевий учбово-атестаційний центр інституту електрозварювання імені Є. О. Патона Національної академії наук України», директор;

Сергієнко Сергій Анатолійович – кандидат технічних наук, доцент, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, проректор з науково-педагогічної роботи;

Чорний Андрій В'ячеславович – кандидат технічних наук, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доцент зварювального факультету, викладач(за договором) Державного підприємства «Міжгалузевий учбово-атестаційний центр інституту електрозварювання імені Є. О. Патона Національної академії наук України».

Чорний Олексій Петрович – доктор технічних наук, професор, Навчально-науковий інститут електромеханіки, енергозбереження і систем управління Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, директор;

Чвортко Євгенія Петрівна – кандидат технічних наук, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доцент зварювального факультету, викладач (за договором) Державного підприємства «Міжгалузевий учбово-атестаційний центр інституту електрозварювання імені Є. О. Патона Національної академії наук України».

Анотація роботи

Актуальність теми. Професійна компетентність кваліфікованого робітника в сучасних умовах набуває особливої актуальності у зв'язку з технологічними інноваціями, що відбуваються в промисловості України. Головною проблемою сучасної системи професійно-технічного навчання фахівців за напрямом «Зварювання» є невідповідність змісту роботи (характеру виробничих завдань і функцій) організації професійної підготовки. Це об'єктивно обумовлює необхідність упровадження новітніх технологій як в теоретичну, так і практичну складову навчання.

Мета і завдання роботи полягають у розробці та впровадженні інноваційних технологій, інформаційно-комунікаційних засобів навчання та елементів системи дуальної освіти, спрямованих на підвищення ефективності, забезпечення якості підготовки та конкурентоспроможності, формування професійних компетентностей кваліфікованих робітничих кадрів за професією «Зварник» з урахуванням потреб ринку праці.

Наукова новизна та практична значущість роботи полягає в обґрунтуванні методології формування професійних компетентностей кваліфікованих робітничих кадрів на підставі розроблених колективом Міжгалузевої кваліфікаційної характеристики інтегрованої професії «Зварник», Державного стандарту професійно-технічної освіти 7219:2011 за професією «Зварник», комплекту експериментальних робочих навчальних планів. Створено банк тестових завдань для кваліфікаційного іспиту з професійно-теоретичної підготовки і технологічних інструкцій зі зварювання для виконання кваліфікаційних пробних робіт. Упроваджена система незалежної кваліфікаційної атестації та присвоєння професійно-кваліфікаційного рівня за професією «Зварник». Запропонована концепція нових педагогічних технологій розвитку пізнавальної діяльності всіх суб'єктів навчання, які ґрунтуються на використанні електронних навчально-методичних комплексів з інтегрованими віртуальними лабораторними практикумами та телекомунікативними технологіями. Впроваджені елементів дуальної системи освіти, що сприяє досягненню рівня підготовки кваліфікованих робітничих кадрів, який відповідає вимогам сучасного виробництва. Поширено досвід впровадження підготовки кваліфікованих робітничих кадрів за професією «Зварник» серед професійних (професійно-технічних) навчальних закладів України.

Зазначені результати підтверджуються циклом робіт авторів, який складається з Міжгалузевої кваліфікаційної характеристики, Державного стандарту професійно-технічної освіти, положення про порядок незалежної кваліфікаційної атестації, трьох Державних стандартів України, комплекту експериментальних робочих планів і програм, навчального посібника з грифом МОН, 31 наукової статті у фахових виданнях, зокрема двох – у міжнародних наукометричних базах даних Scopus, семи патентів та авторських свідоцтв на твір, 17 матеріалів міжнародних і всеукраїнських конференцій і семінарів.

Номінація «Вища освіта»

1. «Комплекс комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання для фахової підготовки філолога»

Суб'єкт висування: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Авторський колектив у складі:

Шарова Тетяна Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, завідувач кафедри української і зарубіжної літератури;

Землянська Аліна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, доцент кафедри української і зарубіжної літератури;

Шаров Сергій Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, доцент кафедри інформатики та кібернетики;

Москальова Людмила Юріївна – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, проректор з наукової роботи.

Анотація роботи

Актуальність теми. Інтерактивні технології навчання з використанням мультимедійних засобів є канонізованими в європейському освітньому просторі, у який стрімко входить Україна. При цьому посилюється національна, наукова та науково-популярна складова змісту освіти. Широке використання інформаційних технологій у навчальному процесі дає змогу суттєво підвищити якість навчального процесу завдяки використанню різних форм подання навчального матеріалу, зокрема в електронних засобах навчального призначення.

Метою роботи є підвищення ефективності фахової підготовки філолога зарахунок впровадження в освітній процес комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше в Україні авторами було розроблено електронні засоби навчального призначення з історії літератури, які органічно поєднуються з друкованими виданнями науково-методичного спрямування, пропонують різні форми сприйняття інформації (візуальну та аудіальну) та інтерактивні завдання, що сприяє формуванню загальних і фахових компетентностей студентів-філологів та забезпеченню різних форм освітнього процесу (денної, заочно-дистанційної, дуальної, інклюзивного навчання тощо).

Науково-практична значущість роботи полягає в тому, що запропоновано наукові розробки з використання інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях з історії літератури у вищій школі; створено електронні

засоби навчального призначення з історії української і зарубіжної літератури; визначено нові форми аналізу й популяризації класичної літературної спадщини засобами інформаційно-комунікаційних технологій; розроблено методику використання електронних засобів навчального призначення в самостійній роботі студентів.

Окремі частини роботи впроваджено в освітній процес Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та Запорізького національного університету.

Кількість публікацій: 68 статей у спеціалізованих виданнях, із них 23 фахові, 16 міжнародних, 24 публікації у збірниках різного рівня, 5 розділів у колективних монографіях, 4 монографії, 6 навчальних посібників, літературно-художнє видання, науково-документальне видання, методичні рекомендації. Наукові та навчально-методичні праці захищено 21 свідоцтвом на авторське право та 6 рішеннями про рекомендацію МОН до використання у вищих навчальних закладах. За даною тематикою захищена 1 докторська та 1 кандидатська дисертація.

2. «Науково-методичне забезпечення інтеграції міжнародного та європейського досвіду у викладання закладами вищої освіти України основ метрології, технічного регулювання та забезпечення якості»

Суб'єкт висування: **Одеська державна академія технічного регулювання та якості**

Авторський колектив у складі:

Васілевський Олександр Миколайович – доктор технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, професор кафедри метрології та промислової автоматики факультету комп'ютерних систем і автоматики;

Величко Олег Миколайович – доктор технічних наук, професор, Державне підприємство «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (ДП «Укрметртестстандарт»), директор Науково-виробничого інституту вимірювань електромагнітних величин та оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки, професор кафедри нановимірювань та вимірювальної техніки Одеської державної академії технічного регулювання та якості за сумісництвом;

Володарський Євген Тимофійович – доктор технічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», професор кафедри автоматизації експериментальних досліджень факультету авіаційних та космічних систем;

Гордієнко Тетяна Богданівна – доктор технічних наук, доцент, старший науковий співробітник, Одеська державна академія технічного регулювання та якості, завідувач кафедри стандартизації, оцінювання відповідності та якості;

Грабко Володимир Віталійович – доктор технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, ректор;

Коломієць Леонід Володимирович – доктор технічних наук, професор, Одеська державна академія технічного регулювання та якості, ректор;

Кучерук Володимир Юрійович – доктор технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, завідувач кафедри метрології та промислової автоматики факультету комп'ютерних систем і автоматики;

Кухарчук Василь Васильович – доктор технічних наук, професор, Вінницький національний технічний університет, завідувач кафедри теоретичної електротехніки та електричних вимірювань факультету електроенергетики та електромеханіки.

Анотація роботи

Актуальність теми. Адаптація національного законодавства, його узгодженість з усталеною практикою, діючою на міжнародному, регіональному і національному рівнях, та передбаченими Генеральною угодою з тарифів і торгівлі (ГАТТ) вимогами Світової організації торгівлі (СОТ) та іншими взаємопов'язаними міжнародними угодами щодо усунення торговельних бар'єрів, зокрема з технічних причин, потребує підготовки висококваліфікованого і компетентного з цих питань персоналу. Тому для успішного засвоєння оновлених положень у сфері технічного регулювання (ТР), значення яких все більше зростає, актуальним є підготовка спеціальних підручників та посібників, які б відображали сучасний стан розвитку в цій галузі.

Метою і завданням роботи є вдосконалення процесу навчання і підвищення якості вищої освіти шляхом створення науково-методичного забезпечення, яке інтегровано до європейського та світового освітнього просторів у сфері ТР, метрології, стандартизації, оцінювання відповідності та забезпечення якості підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії PhD.

Науковою новизною роботи є вирішення проблеми набуття студентами знань, умінь, практичних навичок та необхідних компетентностей на основі реформування змісту вищої освіти України у сфері ТР, метрології, стандартизації, оцінювання відповідності та забезпечення якості, що відображено в розробленому та впровадженому науково-методичному забезпеченні.

Практичне значення отриманих результатів. Використання підручників та посібників в освітньому процесі на старших курсах різних спеціальностей закладів вищої освіти, а також на курсах підвищення кваліфікації фахівців у сфері ТР, метрології, стандартизації й оцінювання відповідності сприятиме підвищенню їхнього рівня освіти, конкурентоспроможності та професійної компетентності, що є доволі важливим фактором з огляду на посилення конкуренції на ринку праці не лише в Україні, а й поза її межами.

Відомості про кількість публікацій, захищених дисертацій та інша інформація, яка характеризує роботу.

При написанні підручників та посібників використано 446 авторських публікацій, з них: 57 монографій, підручників та навчальних посібників (у т. ч. виданих в Азербайджані, Казахстані, Узбекистані, Таджикистані), 389 наукових публікацій та патентів. Авторами роботи захищено 6 докторських дисертацій.

3.«Формування фахової компетентності майбутніх агроінженерів в умовах інтеграції освітнього середовища професійної підготовки»

*Суб'єкт висування: Подільський державний аграрно-технічний університет
Авторський колектив у складі:*

Іванишин Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, Подільський державний аграрно-технічний університет, ректор;

Сергієнко Володимир Петрович– доктор педагогічних наук, професор, Навчально-науковий інститут неперервної освіти Національного університету імені М. П. Драгоманова, директор;

Дуганець Віктор Іванович – доктор педагогічних наук, кандидат технічних наук, доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, завідувач кафедри професійної освіти;

Збаравська Леся Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, завідувач кафедри фізики і загальнотехнічних дисциплін;

Ляска Оксана Петрівна – кандидат психологічних наук, доцент, Подільський державний аграрно-технічний університет, доцент кафедри професійної освіти.

Анотація роботи

Актуальність теми. В Україні є сприятливі передумови для запровадження компетентнісного підходу, що інтеграційно-наскрізно пронизує увесь період підготовки фахівця, а отже, і його становлення на всіх циклах його навчання у виші – через досвід і традиції вітчизняної освіти, орієнтованої на особистість студента, і відповідно – попиту на міжнародному ринку праці, через розуміння елементарних предметних понять до виконання простих практичних операцій, від репродукції фахової дії до самостійного розв'язання професійної задачі. Однак, в педагогічних дослідженнях, завершених чи проваджених на сьогодні, регламентних документах Міністерства освіти і науки України, методичних матеріалах, відсутні рекомендації щодо реалізації за єдиною наскрізно-інтеграційною схемою фахової спрямованості, виконання самостійної, індивідуальної, практичної та наукової роботи студентів, спрямованих на формування фахової компетентності. Це є основною підставою вважати дослідження в цьому напрямку актуальними.

Мета роботи: впровадження наскрізного підходу в інженерній освіті, побудованого за інтеграційним принципом і спрямованого на формування й розвиток різного рівня і виду фахових компетенцій у майбутніх інженерів в умовах вищої школи.

Відповідно до мети визначено такі завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз нормативної бази, наукових і практичних розробок, інструктивно-методичних матеріалів з організації освітнього процесу у вищій аграрно-технічній школі на бакалаврському та магістерському циклах підготовки інженера.

2. Розглянути основні організаційно-дидактичні умови реалізації в освітньому просторі вишу інтеграційної парадигми навчання студентів, пронизаної через наскрізність оволодіння змістом різних предметних дисциплін.

3. Обґрунтувати та розробити систему організації інтеграційно-наскрізного освітнього простору в підготовці сучасного інженера.

4. Продемонструвати методику оволодіння фаховою дисципліною (на прикладі фізики), вивчення якої побудовано за інтеграційно-наскрізним принципом і спрямовано на формування й розвиток різного рівня і виду фахових компетенцій майбутнього інженера.

5. Обґрунтувати, розробити, впровадити у навчальний процес методичні матеріали якісної організації інтеграційно-наскрізного освітнього простору для підготовки компетентного інженера-аграрника.

Наукова новизна дослідження:

вперше обґрунтовано систему організації інтегрально-наскрізного освітнього простору в інженерній освіті, що спрямовано на формування й розвиток різного рівня і виду фахових компетенцій;

розроблено методику інтеграційно-наскрізної організації освітньої діяльності студентів як універсальну, яка може бути використана для прикладної деталізації в інших фахових напрямках та спеціальностях;

удосконалено методику навчання фундаментальних дисциплін для студентів аграрно-технічних університетів на основі інтеграції фундаментальних і фахових знань;

дістали подальшого розвитку теоретичні основи реалізації принципу професійної прикладної спрямованості навчання для студентів аграрно-технічних університетів;

продемонстровано роль організації наскрізного практичного навчання студентів у формуванні і становленні їх фаховості і компетентності.

Практичне значення полягає в тому, що розроблено навчально-методичні матеріали і впроваджено:

типові програми з дисциплін «Методика контролю знань», «Машиновикористання на малих переробних підприємствах»; «Фізика» та ін;

навчально-методичні комплекси з грифом Міністерства освіти і науки України, що охоплюють понад 80% дисциплін навчального плану для підготовки фахівців спеціальності «Агроінженерія»;

навчальні посібники та методичні рекомендації з фізики та з організації самостійної роботи для студентів аграрно-технічних університетів;

професійно спрямований лекційний курс та лабораторний практикум з фізики для студентів агроінженерних спеціальностей;

методичні елементи забезпечення курсу фізики для студентів аграрно-технічних університетів, а саме: методику проведення лекційних, лабораторних занять, методику формування фахових вмінь під час розв'язування задач з фізики;

дидактичні матеріали: з наскрізної організації самостійної роботи в межах освітніх ступенів «молодший спеціаліст», «бакалавр», «магістр»; в межах

окремих дисциплін професійно-орієнтованого циклу із спеціальностей «Механізація сільського господарства» та «Енергетика сільськогосподарського виробництва»; дидактичні матеріали з рейтинг-оцінювання діяльності суб'єктів навчального процесу у закладах вищої освіти; з складання паспортів окремих суб'єктів та видів діяльності за освітньо-наскрізним принципом у закладах вищої освіти.

На прикладному рівні розроблено моделі наскрізних схем індивідуальної самостійної роботи для спеціальності «Агроінженерія», розроблено наскрізні схеми для таких дисциплін: «Енергетичні засоби агропромислового комплексу», «Деталі машин і основи конструювання», «Теорія машин і механізмів», «Сільськогосподарські машини», «Машиновикористання в тваринництві», «Механізація переробки та зберігання сільськогосподарської продукції», «Машиновикористання в рослинництві», «Ремонт машин», «Основи інтелектуальної власності», «Проектування технологічних систем рільництва», «Проектування технологічних процесів у тваринництві», «Проектування технологічних процесів на ремонтних підприємствах», «Проектування технологічних процесів на переробних підприємствах», «Автоматизація технологічних процесів та систем автоматичного керування», «Економіка сільського господарства і організація агроенергосервісу», «Теплопостачання сільського господарства», «Водопостачання сільського господарства», «Електропостачання сільського господарства», «Електричне освітлення та опромінення», «Електроніка та мікросхемотехніка», «Електропривід сільськогосподарських машин», «Газопостачання АПК», «Електротехнологія, електропривід в АПК».

Освітня технологія наскрізно-інтегрального програмування та розроблені прикладні моделі універсальні з огляду на застосування їх після фахового коректування змісту для будь-яких технологічних спеціальностей зокрема, спеціальності: «Агрономія», «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» тощо.

Отже, педагогічна модель інтеграційно-наскрізного освітнього простору повинна включати комплекс умов, спрямованих на розвиток умінь студента застосовувати більшою чи меншою мірою знань із різних навчальних дисциплін у майбутній професійній діяльності. Розвинути ці вміння в рамках навчально-пізнавальної діяльності можна лише при виконанні спеціальних дидактичних умов, наприклад, коли студент застосовує знання з дисципліни, по-перше, у процесі її вивчення – до об'єктів, зв'язаних з майбутньою професійною діяльністю; по-друге, при вивченні інших дисциплін – у нових, «вилучених» від цієї дисципліни, ситуаціях. В підходах побудови наскрізного інтеграційного освітнього простору вищу практика (практичні дії) має пронизувати весь процес підготовки студента, розпочинаючи з адаптаційних початкових курсів у формі елементарних функцій вимірювання, використання предметів діяльності, продовжуючись на випускових курсах бакалаврської підготовки у формі самостійних рішень щодо обслуговування, налагодження техніки, готовності брати на себе відповідальність за технічні рішення, удосконалюючись на магістерському циклі, доповнюючи попередні компетентності рівнем дослідницьких умінь, нестандартних підходів,

пошуком альтернативних рішень професійних проблем. Саме практика, прикладний аспект дій слугує об'єднувальним механізмом інтеграції предметного змісту навчальних дисциплін (міждисциплінарна інтеграція). Розроблена концепція виробничого навчання майбутніх фахівців аграрно-інженерного напрямку враховує сучасні тенденції розвитку аграрно-промислової сфери; сутнісні характеристики структури виробничої компетентності фахівців аграрно-інженерного напрямку; педагогічні закономірності, принципи і вимоги, покладені в основу теорії і практики виробничого навчання; варіативність моделей виробничого навчання майбутніх фахівців аграрно-інженерного напрямку підготовки.

Інтегровані знання, здобуті студентами внаслідок установаження міжпредметних зв'язків, слугують основою для розвитку професійного мислення в майбутніх фахівців, уміння моделювати реальні ситуації, пов'язаних із виконанням професійних завдань. При поясненні різних тем і розділів курсу фізики у різних за напрямом підготовки групах потрібно наводити і різні приклади, враховуючи профіль майбутнього фаху. Використання матеріалів із майбутнього фаху студентів допомагає вирішенню проблемних ситуацій на заняттях з фізики. Значні можливості для формування компетентностей дає розв'язування фізичних задач, пов'язаних із майбутнім фахом.

Ми вважаємо, що в педагогічну модель розвитку міжпредметних компетенцій як складових професійної компетенції повинні входити й інші фактори. Якість професійної освіти у закладах вищої освіти підвищиться, якщо під час навчання природничих дисциплін, насамперед, фізики, у студентів будуть сформовані міжпредметні компетенції. Вони стануть провідною ланкою процесу формування майбутньої професійної компетенції. Тому пропонується нами інтеграційно-освітня система формування фахової компетентності має оптимально синтезувати такі основні умови організації навчального процесу:

організацію на практичних і лабораторних заняттях квазіпрофесійної діяльності, що моделює комплексне застосування знань;

урахування важливості міжпредметної інтеграції на всіх етапах навчання предметів, насамперед, систематичне використання навчально-пізнавальних задач, що моделюють ситуації міждисциплінарного застосування знань;

створення можливостей для особистісного і професійного саморозвитку і самореалізації студента, розвитку необхідних здібностей з урахуванням індивідуальних особливостей його мислення (наприклад, здатностей до аналізу явищ та їхнього емоційного забарвлення, до просторових уявлень, прагматичного «інженерного» мислення або творчого мислення);

створення передумов, спрямованих на посилення мотивації майбутніх інженерів до вивчення предметного змісту навчальних дисциплін, підвищення їх пізнавальної й навчальної активності (рейтингова система, написання рефератів, курсів на вибір, методу проектів та ін.).

Наукові результати роботи відображено у 20 науково-методичних працях, серед яких 1 – монографія, 4 - навчальних посібники, 15 наукових публікацій.

**4. «Інтегроване інформаційно-освітнє середовище для забезпечення
рівного доступу до якісної вищої освіти осіб з особливими освітніми
потребами»**

Суб'єкт висування: **Харківський національний університет
радіоелектроніки**

Авторський колектив у складі:

Аврунін Олег Григорович – доктор технічних наук, професор, Харківський національний університет радіоелектроніки, завідувач кафедри біомедичної інженерії;

Гайдук Ніна Михайлівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Національний університет «Львівська політехніка», директор Міжнародного центру професійного партнерства «Інтеграція»;

Корж Роман Орестович – кандидат технічних наук, доцент, Національний університет «Львівська політехніка», проректор з науково-педагогічної роботи;

Невлюдов Ігор Шакирович – доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Харківський національний університет радіоелектроніки, завідувач кафедри комп'ютерно-інтегрованих технологій, автоматизації та мехатроніки;

Павлиш Володимир Андрійович – кандидат технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Національний університет «Львівська політехніка», перший проректор;

Потимко Оксана Збігневна – кандидат історичних наук, заслужений працівник соціальної сфери України, Національний університет «Львівська політехніка», керівник Ресурсного центру освітніх технологій для осіб з особливими потребами;

Салєєва Антоніна Денисівна – кандидат технічних наук, доцент, заслужений працівник соціальної сфери України, Український науково-дослідний інститут протезування, протезобудування та відновлення працездатності, директор;

Семенець Валерій Васильович – доктор технічних наук, професор, Харківський національний університет радіоелектроніки, ректор;

Федасюк Дмитро Васильович – доктор технічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, Національний університет «Львівська політехніка», проректор з науково-педагогічної роботи;

Филипенко Олександр Іванович – доктор технічних наук, професор, Харківський національний університет радіоелектроніки, декан факультету автоматики і комп'ютеризованих технологій.

Анотація роботи

Актуальність роботи. Вирішення проблеми забезпечення рівного доступу до якісної вищої освіти осіб з особливими освітніми потребами вимагає особистісно-орієнтованого підходу до них та просвітницько-виховної роботи з усіма учасниками освітнього процесу; створення безбар'єрного інноваційного освітнього простору з реальним доступом до навчання та

супроводом; поєднання освітнього процесу з індивідуальними корекційно-реабілітаційними заходами; налагодження гармонійних зв'язків із організаціями, які опікуються особами з особливими потребами.

Мета роботи. Узагальнення науково-практичного досвіду колективу авторів зі створення інтегрованого інклюзивного освітнього середовища для осіб з особливими освітніми потребами у закладах вищої освіти на прикладі Харківського національного університету радіоелектроніки та Національного університету «Львівська політехніка».

Наукова новизна. Розвинуто теорію вищої освіти осіб з особливими потребами на базі системного підходу, виконано формування функціонального, інформаційного, алгоритмічно-програмного та технічного комплексів забезпечень; обґрунтовано принципи побудови інтерактивної системи навчання та контролю набутих знань на базі мережевої інфраструктури університету і віртуального навчального та інноваційного середовища; розроблено низку методів оцінки, діагностики та корекції соціокомунікаційних проблем, освітньо-комунікаційних потреб та реабілітації функціонального стану.

Науково-практична значущість. Створено безбар'єрний інтегрований навчальний простір з реальним доступом до навчання та супроводом осіб з особливими освітніми потребами шляхом формування високотехнологічного інформаційного середовища університету, яке забезпечує різноманітність форм одержання знань і умінь, ефективну та безпроблемну адаптацію осіб з особливими освітніми потребами до професійної та соціальної діяльності, створює умови, технічні та інші засоби для реалізації багатопрофільних реабілітаційних заходів.

Опубліковано 270 наукових праць (в базі даних SCOPUS–51), з яких: монографій–4; підручників–7; навчальних посібників–40; статей у наукових журналах–75; патентів України на винаходи–20; технічних умов для державної сертифікації лабораторного обладнання–2; галузевих стандартів Міністерства промислової політики України – 3. Захищено дисертацій на здобуття вченого ступеня: доктора технічних наук – 5; кандидата технічних наук – 6.

5. «Комп'ютеризований навчально-методичний комплекс «Електротехніка та електроніка»

Суб'єкт висування: **Національний університет «Львівська політехніка»**

Авторський колектив у складі:

Бобало Юрій Ярославович – доктор технічних наук, професор, член-кореспондент Академії педагогічних наук України, Національний університет «Львівська політехніка», ректор;

Гамола Орест Євгенович – кандидат технічних наук, доцент, Національний університет «Львівська політехніка», доцент кафедри теоретичної та загальної електротехніки;

Писаренко Леонід Дмитрович – доктор технічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний

інституті імені Ігоря Сікорського», в. о. завідувача кафедри електронних приладів та пристроїв;

Стахів Петро Григорович – доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», завідувач кафедри теоретичної та загальної електротехніки;

Шаховська Наталія Богданівна – доктор технічних наук, професор, Національний університет «Львівська політехніка», завідувач кафедри систем штучного інтелекту;

Якименко Юрій Іванович – доктор технічних наук, професор, академік НАН України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», перший проректор .

Анотація роботи

Актуальність теми полягає у потребі розроблення нових ефективних методів навчання на основі сучасних комп'ютерних інформаційних технологій.

Метою створення комп'ютеризованого навчально-методичного комплексу є розроблення сучасних інформаційних технологій навчання для підвищення ефективності засвоєння знань у галузі електротехніки та електроніки, адаптованих до різних форм навчання, зокрема, самостійної роботи студентів та організації доступу до бази знань студентам з особливими потребами.

Наукова новизна полягає у:

комплексному поєднанні традиційних і сучасних комп'ютерних форм навчання; запровадженні нової форми лабораторного практикуму з використанням фізичного та імітаційного моделювання;

розвитку технології проблемного навчання в лабораторному практикумі;

використанні сучасних засобів вимірювання на основі аналогово-цифрового перетворення з візуалізацією на екрані комп'ютера;

розробленні принципів побудови алгоритмічно-програмних комплексів для вивчення та самонавчання електротехнічних дисциплін;

запропонованій оригінальній архітектурі та нових підходах із автоматичного генерування параметрів для системи самонавчання, що відрізняється від існуючих наявністю модуля «Задачник» та модуля «Рекомендації»;

здійсненні постановки задачі підтримки прийняття рішень щодо вибору подальших елементів навчального матеріалу на основі аналізу отриманих студентом результатів та його особистих показників, зокрема медичних.

Науково-практична значущість комп'ютеризованого навчально-методичного комплексу «Електротехніка та електроніка» полягає у створенні сучасного інформаційного забезпечення освітнього процесу підготовки спеціалістів європейського рівня в галузях електротехніки та електроніки. Розроблено апаратне та програмне забезпечення для комп'ютеризованої навчальної лабораторії, яку можна використовувати і для дистанційного навчання. Розроблено програмне забезпечення для контролю та самоконтролю знань студентів. Представлений комплекс впродовж року доповнено технічними засобами для вивчення інших дисциплін і реалізовано технічний та тьюторський супровід для дистанційного навчання студентів з особливими потребами.

Упродовж останнього року підготовлено до друку навчальний посібник «Електротехніка і електроніка для інтерактивного, зокрема, інклюзивного вивчення».

Цикл наукових праць авторів комплексу містить пріоритетні результати з розроблення інноваційних систем для навчання та самонавчання студентів. Він складається з 3 підручників, 2 навчальних посібників, 2 монографій, інформаційної системи самонавчання, записаної на компакт-диску, та 18 наукових публікацій, опублікованих протягом 5-ти останніх років.

6. Цикл наукових праць **«Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження освіти»**

Суб'єкт висування: **Київський університет імені Бориса Грінченка**

Авторський колектив у складі:

Огнев'юк Віктор Олександрович – доктор філософських наук, професор, академік Національної академії педагогічних наук України, Київський університет імені Бориса Грінченка, ректор;

Сисоєва Світлана Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, Національна академія педагогічних наук України, академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти;

Кузьменко Ольга Миколаївна – кандидат філософських наук, доктор філософії, Київський університет імені Бориса Грінченка, завідувач Науково-методичного центру досліджень, наукових проектів та програм, старший викладач кафедри філософії;

Тригуб Ілона Іванівна – кандидат педагогічних наук, доктор філософії, Київський університет імені Бориса Грінченка, науковий співробітник науково-дослідної лабораторії освітології.

Анотація роботи

Актуальність теми. Сучасні вимоги до освіти зумовили появу нового міждисциплінарного освітологічного підходу, що інтегрує надбання філософії освіти, педагогіки, психології, історії, соціології, економіки освіти, антропології, культурології та освітньої політики. Такий підхід спрямований на цілісне дослідження сфери освіти у різних співвідношеннях та взаємозв'язках з іншими сферами суспільного життя з метою виявлення тенденцій і закономірностей її розвитку; філософського осмислення процесу становлення суспільства освічених людей та формування сукупного інтелекту нації; прогнозування та вироблення ефективних освітніх стратегій; підготовки для сфери освіти висококваліфікованих фахівців-експертів.

Мета роботи – обґрунтування освітології як наукового напрямку інтегрованого дослідження сфери освіти, що розглядається як цілісний суспільний феномен.

Наукова новизна отриманих результатів. Новаторський характер праць полягає в тому, що у них *вперше у вітчизняній науці*: розширено розуміння освіти як динамічного утворення, структура якого включає нерозривно

пов'язані між собою елементи, що забезпечують цілісність сфери освіти і, у той же час, зумовлюють її розвиток та самоорганізацію; розроблено основні концепти, інтегровані освітологією, що застосовуються як вихідні положення для дослідження динамічного розвитку сфери освіти на різних рівнях інтеграції: міждисциплінарному, мультидисциплінарному, трансдисциплінарному; обґрунтовано концепцію освітології як наукового напряму інтегрованого дослідження освіти на міждисциплінарному, мультидисциплінарному та трансдисциплінарному рівнях; виявлено сутність, світоглядно-ціннісний зміст та стратегії розвитку освітології в контексті модернізації освіти в Україні з метою створення інноваційної національної системи освіти та її відповідності параметрам сучасного європейського освітнього простору; охарактеризовано з позицій освітологічного дискурсу *зовнішньоглобалізаційні* та *внутрішні* умови та чинники, які впливають на розвиток сфери освіти та її підсистем; обґрунтовано розуміння освітньої політики як важливої сфери реалізації освітологічних проектів (прогнозування і планування розвитку освіти в сучасному світовому дискурсі освітнього врядування); систематизовано загальні характеристики різних освітніх систем та обґрунтовано фактори їх конкурентоспроможності; визначено основні освітологічні параметри інноваційного розвитку освітніх систем на національному, регіональному рівнях та на рівні окремого закладу освіти; обґрунтовано освітологічні засади якості вищої освіти та її експертного супроводу з урахуванням досвіду країн ЄС; розроблено концепцію освітологічної підготовки експертів у галузі освіти.

У представлених наукових працях *подальший розвиток отримали*: положення філософії освіти щодо найбільш сутнісних тенденцій у сфері освіти як соціокультурного феномену, що забезпечило обґрунтування філософських засад формування освітології; сутнісні характеристики освіти як соціального інституту та його соціальні функції, що визначають властивості, специфіку, межі освіти як соціального феномену; розуміння освіти як економічного феномену та фактору економічного зростання у добу глобалізації та високих технологій, чинника соціальної стабільності, економічного добробуту країни, її конкурентоспроможності та національної безпеки; концепція цивілізаційної парадигми сталого розвитку, серед індикаторів якого освіта виступає одним із ключових елементів; обґрунтування модернізаційного потенціалу національної освітньо-наукової системи як стратегічного чинника успішності розвитку освіти, науки, держави і суспільства в цілому; систематизація тенденцій розвитку освітніх систем провідних країн світу з метою імплементації позитивного досвіду в розвиток національної системи освіти.

Практична значущість циклу робіт. Результатом впровадження освітології як наукового напряму інтегрованого дослідження освіти в освітню теорію і практику стала підготовка магістрів відповідно до навчального плану спеціальності 8.18010020 «Управління навчальним закладом» за навчальними програмами «Освітологія» та «Експертна діяльність у забезпеченні якості освіти».

За тематикою циклу автори опублікували 119 робіт, з них 70 одноосібні, зокрема: 4 монографії; розділи в 3 колективних монографіях; 7 навчально-методичних посібників; 10 навчальних планів та програм; 37 статей у провідних фахових виданнях України; 20 статей у зарубіжних наукових виданнях; 16 матеріалів наукових конференцій. На наукові роботи авторів циклу видано 9 авторських свідоцтв.

Під науковим керівництвом колективу авторів захищено 3 докторській 7 кандидатських дисертаційних робіт.

7. Цикл робіт

«Навчально-методичне та наукове забезпечення підготовки нової генерації фахівців у галузі митної справи України за світовими стандартами»

Суб'єкт висування: **Університет митної справи та фінансів**

Авторський колектив у складі:

Деркач Леонід Васильович – кандидат юридичних наук, Голова наглядової ради Університету митної справи та фінансів, почесний доктор Університету митної справи та фінансів, професор Національної академії служби безпеки України;

Бережнюк Іван Григорович – доктор економічних наук, доцент, Київська митниця, в. о. начальника, професор Університету митної справи та фінансів за сумісництвом;

Нагорічна Ольга Степанівна – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, Науково-дослідний інститут фіскальної політики з наукової роботи, заступник директора. Начальник Науково-дослідного центру митної справи Університету державної фіскальної служби України;

Пашко Павло Володимирович – доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, почесний доктор Університету митної справи та фінансів, Університет державної фіскальної служби України, ректор;

Приймаченко Дмитро Володимирович – доктор юридичних наук, професор, Університет митної справи та фінансів, проректор з наукової роботи;

Ченцов Віктор Васильович – доктор історичних наук, доктор державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України, Університет митної справи та фінансів, голова вченої ради, перший проректор.

Анотація роботи

Метою роботи є формування навчально-методичного та наукового забезпечення підготовки нової генерації фахівців у галузі митної справи України за світовими стандартами. Авторами підготовлено цикл робіт, який було покладено в систему підготовки фахівців, спроможних реалізовувати свої професійні якості на засадах компетентності, прозорості та етичності фахових дій, відповідності міжнародним стандартам у професійній митній діяльності.

Пропоновані роботи передбачають: вдосконалення нормативно-методичного забезпечення процесу спеціалізованої підготовки фахівців у галузі митної справи на основі використання міжнародного досвіду; оновлення цілей і

змісту фахових навчальних дисциплін на підставі компетентнісного й інноваційного підходів та особистісної орієнтації, урахування світового досвіду; розробку та впровадження структурно-функціональної моделі формування професійної компетентності фахівців у галузі митної справи, побудованої на засадах міжнародних Професійних стандартів Всесвітньої митної організації щодо підготовки митників; використання міжнародних навчальних інструментів професійного навчання ВМО, розробка на їх основі та впровадження сучасного навчально-методичного забезпечення.

Практичне значення здобутих результатів полягає в тому, що: розроблено та видано наукову серію «Митна справа в Україні», яка заклала підґрунтя для формування навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців у галузі митної справи; модифіковано зміст та скореговано цільові орієнтири фахових навчальних дисциплін, які формують професійну складову митної діяльності; видання з серії активно використовуються в навчальному процесі вишів, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців у галузі митної справи.

У 2017 р. цикл робіт було поповнено новими науковими серіями «Податкова та митна справа в Україні» та «Митна політика».

Кількість публікацій: 45 в серії видань «Митна справа в Україні», 3 в серії «Податкова та митна справа в Україні», 1 монографія в серії «Митна політика», а також індивідуальні (у співавторстві) видання членів творчого колективу (понад 250). Захищено 4 докторські та 3 кандидатські дисертації.

8. Навчально-методичний комплекс

«Класичні та сучасні методи обчислювальної та прикладної математики»

Суб'єкт висування: **Київський національний університет імені Тараса Шевченка**

Авторський колектив у складі:

Анісімов Анатолій Васильович – доктор фізико-математичних наук, професор кафедри математичної інформатики, член-кореспондент НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, декан факультету комп'ютерних наук та кібернетики;

Задірака Валерій Костянтинович – доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, Інститут кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України, завідувач відділу;

Зуб Станіслав Сергійович – доктор фізико-математичних наук, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії обчислювальних методів у механіці суцільних середовищ факультету комп'ютерних наук та кібернетики;

Клюшин Дмитро Анатолійович – доктор фізико-математичних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри обчислювальної математики факультету комп'ютерних наук та кібернетики;

Ляшко Сергій Іванович – доктор фізико-математичних наук, професор кафедри обчислювальної математики, член-кореспондент НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, завідувач кафедри обчислювальної математики факультету комп'ютерних наук та кібернетики;

Семенов Володимир Вікторович – доктор фізико-математичних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри обчислювальної математики факультету комп'ютерних наук та кібернетики;

Сергієнко Іван Васильович – доктор фізико-математичних наук, професор, академік НАН України, Інститут кібернетики ім. В.М.Глушкова НАН України, директор;

Хімч Олександр Миколайович – доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України, заступник директора;

Чикрій Аркадій Олексійович – доктор фізико-математичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут кібернетики ім. В. М. Глушкова НАН України, завідувач відділу;

Шкільняк Степан Степанович – доктор фізико-математичних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри теорії та технології програмування факультету комп'ютерних наук та кібернетики.

Анотація роботи

Представлений комплекс складається з 3 підручників, 11 навчальних посібників, 13 монографій та 14 наукових статей. Один підручник та один навчальний посібник мають гриф Міністерства освіти і науки України.

Мета роботи полягала у створенні комплексу сучасної навчальної літератури для забезпечення високого рівня викладання циклу навчальних дисциплін програми підготовки фахівців за спеціальностями «Прикладна математика» та «Інформатика».

Підручники та посібники, що входять до комплексу, утворюють надійну і сучасну базу для підготовки фахівців із прикладної математики та інформатики. В них поєднано сучасні та класичні методи розв'язання складних прикладних задач; пройшли належну апробацію і довгий час активно використовуються при викладанні відповідних дисциплін у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Використання підручників і посібників, що входять до комплексу, у навчальному процесі дало можливість:

осучаснити та підняти на новий якісний рівень викладання обчислювальної математики;

впровадити в педагогічну практику сучасні досягнення в галузі комп'ютерних наук;

удосконалити підготовку фахівців із прикладної математики та інформатики.

Поєднання методик сучасних та класичних методів обчислювальної математики в єдиному навчально-методичному комплексі дозволило підвищити науковий рівень освітнього процесу та ефективність підготовки студентів.

9. «Розвиток інноваційних науково-освітніх, ІТ складових діяльності Smart-University як стратегічний, експортно-орієнтований шлях інтеграції у світовий освітній простір»

Суб'єкт висування: Одеський державний екологічний університет
Авторський колектив у складі:

Буяджи Василь Володимирович – кандидат фізико-математичних наук, Одеський державний екологічний університет, доцент кафедри вищої та прикладної математики;

Вітавецька Лариса Анатоліївна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, Одеський державний екологічний університет, доцент кафедри вищої та прикладної математики;

Глушков Олександр Васильович – доктор фізико-математичних наук, професор, Одеський державний екологічний університет, завідувач кафедри вищої та прикладної математики;

Дубровська Юлія Володимирівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, Одеський державний екологічний університет, доцент кафедри вищої та прикладної математики;

Ігнатенко Ганна Володимирівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент, Одеський державний екологічний університет, доцент кафедри вищої та прикладної математики;

Кругляк Юрій Олексійович – доктор хімічних наук, професор, Одеський державний екологічний університет, професор кафедри інформаційних технологій;

Романова Ганна В'ячеславівна – кандидат географічних наук, Одеський державний екологічний університет, науково-дослідна частина, старший науковий співробітник;

Свинаренко Андрій Андрійович – доктор фізико-математичних наук, професор, Одеський державний екологічний університет, професор кафедри вищої та прикладної математики;

Степаненко Сергій Миколайович – доктор фізико-математичних наук, професор, Одеський державний екологічний університет, ректор;

Хецеліус Ольга Юріївна – доктор фізико-математичних наук, професор, Одеський державний екологічний університет, професор кафедри вищої та прикладної математики.

Анотація роботи

Актуальність теми. Інноваційний розвиток науки та освіти визначає стратегічний рівень соціально-економічної та культурної життєдіяльності суспільства. Особливе фундаментальне значення при цьому має розробка адекватних заходів щодо ефективного та прогресивного реформування освіти, зокрема, отримання та швидке практичне втілення найбільш значних наукових

досягнень в освітній процес, розвиток прогресивних адекватних сучасним технологіям, особливо, інформаційним, науково-освітніх методик та технологій, активна синергетична робота науковців для впровадження реформ та інтеграція у світовий освітній простір тощо.

Мета роботи: розвиток та практичне впровадження інноваційних науково-освітніх, ІТ складових діяльності Smart-University та реалізація на його прикладі стратегічного, експортно-орієнтованого шляху інтеграції вітчизняної освіти у світовий освітній простір

Наукові досягнення: розвиток (та впровадження) принципово нових науково-освітніх, ІТ, психолого-педагогічних складових з елементами синтетичної психіки, нейроінформатики, квантового хаосу) діяльності Smart-University (SU), які базуються на використанні найбільш передових наукових розробок та відкриттів із швидким впровадженням у освітній процес, глобальному впровадженні не тільки добре відомих стандартних ІТ комп'ютерних технологій, але й принципово нових науково-освітніх моделей, концепцій, розроблених безпосередньо авторами, зокрема, хаос-геометричного та квантово-нейро-кібернетичного підходів з використанням розробок у галузі квантового оптичного хаосу, нейромережових технологій, штучного інтелекту, нейроінформатики, нейрофотоніки, а також теорії автоматів та роботи технологій; розвиток, обґрунтування та практичне втілення нових науково-освітніх курсів та дисциплін в галузях прикладної математики (зокрема квантова алгебра та геометрія), інформатики (квантова інформатика, криптографія), квантової фізики, нейрокібернетики, наноелектроніки, теорії динамічних систем, хаосу, мультіфрактальної атмосферної геофізики тощо на основі розвинутих авторами роботи нових наукових напрямів та науково-освітніх педагогічних концепцій; порівняння змісту освітнього процесу у вітчизняному університеті на прикладі ОДЕКУ із змістом освітнього процесу у провідних світових (США, Німеччина, Італія, Великобританія) університетах при підготовці фахівців аналогічних спеціальностей та виявлення переваг вітчизняної науково-освітньої SU школи; узагальнення нової технології SU для науково-освітнього процесу для осіб з обмеженими можливостями; демонстрація переваг SU з точки зору стратегічного, експортно-орієнтованого шляху інтеграції вітчизняної освіти у світовий освітній простір.

Науково-практична значущість: відкрито нові напрями в розвитку вищої освіти, забезпечено науково-теоретичні, прикладні здобутки у модернізації змісту вищої освіти, розроблено нові ІТ технології у науково-освітньому просторі, розвинуто нову стратегію забезпечення процесу інтеграції вітчизняної вищої освіти у світовий освітній простір з перспективою експортно-орієнтованого використання концепції Smart-University.

Загальна кількість публікацій за темою роботи складає 1480 наукових публікацій, зокрема, 85 монографій (15 з яких надруковані в усіх світньо відомих науковими видавництвами Springer, InTech), підручників та навчальних посібників – 33, 550 наукових статі (зокрема в 350 міжнародних, зарубіжних журналах та виданнях з високим імпаکت-фактором), 1000 тез та матеріалів доповідей на Міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конгресах,

симпозіумах та школах. Захищено 7 докторських та 27 кандидатських дисертацій (2002-2017pp.)

Загальний індекс цитування публікацій авторів складає згідно з базою даних Scopus: – 902; h-index (Hirschindex) – 43; згідно з базою даних GoogleScholar and Web of Science: – 8380, h-index – 122.

Номінація «Наукові досягнення в галузі освіти»

1. «Науково-освітній комплекс «Тлумачний словник з прикладної фізики»

Суб'єкт висування: **Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**

Авторський колектив у складі:

Воронов Сергій Олександрович – доктор технічних наук, професор, Фізико-технічний інститут Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», виконувач обов'язків завідувача кафедри прикладної фізики;

Шайко-Шайковський Олександр Геннадійович – доктор технічних наук, професор, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, професор кафедри загальної фізики;

Маїк Володимир Зиновійович – кандидат технічних наук, доцент, Українська академія друкарства, проректор з наукової роботи;

Ясінський Михайло Федорович – кандидат технічних наук, доцент, Українська академія друкарства, старший науковий співробітник.

Анотація роботи

Актуальність теми. Низка науково-освітніх праць як результат прикладних досліджень з фізики, науково-педагогічної діяльності працівників у галузі прикладної фізики призвела до появи великої кількості нових понять, теорій і тлумачень тих чи інших фізичних явищ. Все це спонукало до необхідності створення наукових праць, зокрема, національних тлумачних фізичних довідників і словників.

Мета роботи полягає у створенні фундаментальної науково-освітньої праці з прикладної фізики, яка забезпечувала б:

систематизацію знань з прикладної фізики;

реалізацію окремих положень Законів України «Про вищу освіту», «Про засади державної мовної політики», зокрема, мови викладання в закладах вищої та середньої освіти, інтеграцію національної освіти та науки у світовий і європейський освітній простір;

нагальну потребу доведення до науковців, освітян, здобувачів освіти, інженерів і технологів нової термінології в галузі прикладної фізики;

висвітлення ряду питань суміжних із прикладною фізикою галузей: біофізики, фізичної хімії, електроніки тощо.

Авторами вперше створено науково-освітній комплекс «Прикладна фізика. Українсько-російсько-англійський тлумачний словник» у 4-х томах (далі – Словник), що *відзначається новизною та включає такі положення:*

представлений Словник підготовлено на теоретико-методичних і методологічних засадах словникотворення;

Словник обсягом біля 3000 сторінок у 4-х томах охоплює понад 210 тисяч термінів з прикладної фізики, представлених трьома найбільш поширеними мовами спілкування в Україні (українською та російською), а також мовою міжнародного спілкування (англійською). *Нині це найбільше українсько-російсько-англійське лексикографічне джерело фахової мови з прикладної фізики.*

Науково-практична значущість. Словник може бути корисним та ефективно використовуватися старшокласниками, студентами, аспірантами, науковцями, науково-педагогічними працівниками, освітянами, інженерами, технологами та іншими. Він може використовуватись як посібник для перекладу деяких термінів на рідну мову (з російської та англійської).

Після першого подання у 2017 році автори постійно доопрацьовували Словник та видали його в електронному вигляді.

Опубліковані монографічні видання, підручники, посібники, захищені дисертації, публікації за темою роботи. За останні 10 років за темою роботи було захищено 1 докторську та 5 кандидатських дисертацій за безпосередньої участі членів авторського колективу в ролі наукових керівників консультантів.

Авторами за цей же період видано близько 20 навчальних посібників та підручників з фізики твердого тіла, фізичного матеріалознавства, локальних методів дослідження, фізико-хімічної інформатики. Автори є активними учасниками освітнього процесу в своїх університетах, читаючи лекції, проводячи практичні заняття та керуючи бакалаврськими та магістерськими роботами.

2.«Історія освіти Харківщини в особах»

Суб'єкт висування: **Харківський гуманітарний університет
«Народна українська академія»**

Авторський колектив у складі:

Астахова Катерина Вікторівна – доктор історичних наук, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія», ректор;

Астахова Валентина Іларіонівна – доктор історичних наук, професор, заслужений працівник освіти, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія», радник ректора;

Гайков Анатолій Опанасович – кандидат історичних наук, професор, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія», професор-консультант.

Анотація роботи

Колективна робота Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» – «Історія освіти Харківщини в особах» – виконувалася в межах комплексної науково-дослідної теми «Історія розвитку освіти в Україні» (державний реєстраційний номер 0116U006528) упродовж 1992–2017 років.

Мета роботи– утвердження високого авторитету вітчизняної науки в галузі освіти у світі за допомогою поширення результатів наукового аналізу матеріалів, присвячених відомим громадським діячам, просвітителям, організаторам освіти, викладачам, які зробили значний внесок у розвиток освіти й науки Харківщини (XVIII – початок XIX століття). Результати досліджень опубліковано в монографіях і наукових збірниках, у яких висвітлено досвід роботи багатьох поколінь педагогів, що може бути використано у процесі реформування вищої освіти.

Подібної за обсягом, здобутками роботи не має в нашій країні. Діяльність колективу авторів із реалізації теми «Історія освіти Харківщини в особах» не лише дала змогу підготувати й оприлюднити комплекс наукових праць, що є безумовним прирощенням наукових знань, а й стимулювала розвиток означеного напрямку досліджень у Харківському регіоні та в Україні загалом.

Результатом пошуково-дослідної роботи, що здійснювалася за ініціативою та під керівництвом лідера наукової школи – доктора історичних наук, професора К.В. Астахової, стало видання комплексу праць (різних за спрямуванням і тиражем), до яких належать монографії та нариси: «Выдающиеся педагоги высшей школы города Харькова» (1998 р., 736 с.); «Учитель, перед именем твоим...» (4 частини: 1999 р., 262 с.; 2000 р., 288 с.; 2001 р., 348 с.; 2004 р., 204 с.); Багалій Д.І. Вибрані праці (5 томів у 6 книгах – 1999–2008 рр., загальний обсяг – понад 4,5 тисяч сторінок); «Служение Отечеству и долгу. Очерки о жизни и деятельности ректоров харьковских вузов (1805–2004 гг.)» 2004. – 748 с.; «На алтарь призвания. Очерки о педагогических династиях Харьковщины» (2010 р., 564 с.); «Ученики об Учителе: очерки о научно-педагогической и общественной деятельности доктора исторических наук, профессора, первого ректора Харьковского гуманитарного университета «Народная украинская академия» Валентины Илларионовны Астаховой (к 80-летию со дня рождения)» (2015 р., 463 с.); Академическая среда второй половины XX века: харьковский контекст: сборник эссе (2018 р., 325 с.). Складовою проекту є шість науково-просвітницьких документальних фільмів про досвід кращих вчителів та викладачів міста Харкова (усі фільми було представлено на обласному телебаченні).

Наукова значущість зазначеного комплексу полягає у вивченні, узагальненні та оприлюдненні унікального досвіду творчої, новаторської діяльності викладачів Харківського регіону; у піднесенні ролі особистості Вчителя, у розвитку освіти та держави в цілому. Упроваджено в науковий обіг, опубліковано багато архівних матеріалів, документів, спогадів, що дають яскраве уявлення про розвиток освіти на Харківщині, діяльність видатних педагогів, науковців, організаторів просвітництва. Переважну більшість

наданих у публікаціях матеріалів ніколи раніше не використовували історики освіти.

3.«Реформування військово-медичної освіти України: теоретико-методологічне обґрунтування і практичне впровадження системи підготовки медичних фахівців для сил оборони та медицини катастроф»

Суб'єкт висування: **Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л.Шупика**

Авторський колектив у складі:

Бадюк Михайло Іванович – доктор медичних наук, професор, Українська військово-медична академія, начальник кафедри організації медичного забезпечення збройних сил;

Білий Володимир Якович – доктор медичних наук, професор, Українська військово-медична академія, професор кафедри військової хірургії;

Галушка Андрій Миколайович – доктор медичних наук, старший науковий співробітник, Українська військово-медична академія; начальник науково-дослідного інституту проблем військової медицини, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил;

Гудима Арсен Арсенович – доктор медичних наук, професор, ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України», завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини;

Заруцький Ярослав Леонідович – доктор медичних наук, професор, Українська військово-медична академія, начальник кафедри військової хірургії;

Лазоришинець Василь Васильович – доктор медичних наук, професор, академік Національної академії медичних наук України, ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова НАМН України», директор, завідувач кафедри хірургії серця та магістральних судин на умовах погодинної оплати праці, Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика;

Лурін Ігор Анатолійович – доктор медичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії медичних наук України, Адміністрація Президента України, заступник керівника Головного департаменту з питань гуманітарної політики – керівник департаменту з питань охорони здоров'я та соціальної політики, професор кафедри військової хірургії за сумісництвом, Українська військово-медична академія;

Роцін Георгій Георгійович – доктор медичних наук, професор, Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, завідувач кафедри медицини катастроф та військово-медичної підготовки;

Савицький Валерій Леонідович – доктор медичних наук, професор, Українська військово-медична академія, начальник;

Усенко Олександр Юрійович – доктор медичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії медичних наук України, ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова»

Національної академії медичних наук України, директор, завідувач кафедри хірургії та трансплантології на умовах погодинної оплати праці, Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.

Анотація роботи

Актуальність і завдання роботи визначили відсутність в Україні системи військово-медичної освіти для сил оборони та медицини катастроф, необхідність обґрунтування її концепції у відповідності до національних вимог та Військової доктрини України.

Метою роботи є теоретико-методологічне обґрунтування і практичне впровадження системи підготовки медичних фахівців для сил оборони та медицини катастроф України.

В роботі вперше в Україні науково обґрунтовано та оптимізовано педагогічну систему підготовки медичних фахівців усіх рівнів для сил оборони та медицини катастроф з використанням ресурсного забезпечення галузевих та відомчих навчальних закладів із створенням елементів єдиного соціально детермінованого україномовного освітнього простору України; обґрунтовано, розроблено та упроваджено принципово нову функціонально-організаційну модель національної системи військово-медичної освіти, сформовано структуру закладів для підготовки медичного персоналу ЗС України і медицини катастроф; обґрунтовано, розроблено та упроваджено освітньо-кваліфікаційні характеристики, психолого-педагогічні і дидактичні принципи, сформовано стандарти освіти, освітні та наукові програми для підготовки фахівців усіх рівнів, спеціальностей і спеціалізацій, з метою формування завершеного циклу підготовки медичних кадрів для ЗС України та системи медицини катастроф.

Реалізація положень роботи сприяє розвитку педагогічної науки, позитивно впливає на суспільний прогрес та інтелектуальний розвиток, утверджує авторитет вітчизняної науки в галузі освіти загальнодержавного та міжнародного рівнів, дає можливість забезпечити сили оборони та медицину катастроф України медичним персоналом у сучасних умовах, а тому має також важливе оборонне значення і суттєво впливає на національну безпеку України.

За темою роботи авторами захищено дисертаційних досліджень – 87; підготовлено монографій, підручників – 73; навчальних і методичних посібників, методичних вказівок – 119; програм навчальних дисциплін та інших методичних видань – 359; рукованих праць у наукових фахових виданнях – 201.

4. Цикл наукових праць

« Наукові та освітні засади цивілізаційного пізнання України »

Суб'єкт висування: Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

Авторський колектив у складі:

Алексієвець Леся Миколаївна – доктор історичних наук, професор, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, професор кафедри нової і новітньої історії та методики викладання

історії;

Горелов Микола Євгенович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, провідний науковий співробітник;

Калакура Ярослав Степанович – доктор історичних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки;

Коцур Віктор Петрович – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», ректор;

Михальченко Микола Іванович – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, завідувач відділу теорії та історії політичної науки;

Моця Олександр Петрович – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, Інститут археології НАН України, завідувач відділу давньоруської та середньовічної археології;

Юрій Михайло Федорович – доктор історичних наук, професор, Чернівецький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, професор кафедри соціально-гуманітарних наук та права.

Анотація роботи

Метою роботи є опрацювання сучасної парадигми наукового пізнання України як цивілізаційного феномена в контексті світового історичного процесу, з'ясування сутності цивілізаційного підходу, його теорії і методології.

По-новому і системно викладено сутність та особливості цивілізаційного осягнення історії України і підвищення його ролі у формуванні історичної свідомості, конкретизовано теоретичні та методологічні підходи до з'ясування української локальної цивілізації і визначення її місця в міжцивілізаційному просторі. Запропоновано застосування цивілізаційної теорії до періодизації та розкриття знакових процесів і явищ української історії: етногенезу і менталітету українського народу; історичних форм його державності; формування української нації; модернізаційних процесів та етнокультурного розвитку України в контексті світового соціокультурного простору та його глобалізації. Доведено переваги цивілізаційного підходу в науковому осмисленні історії України, методиці її вивчення в системі середньої та вищої освіти, у формуванні в студентської молоді історичної культури і національної пам'яті, наукового світогляду і високих моральних якостей.

Окреслено низку рекомендацій щодо перспектив застосування методології цивілізаційного пізнання у створенні наукової та навчальної історії України і світу, в осучасненні парадигми навчально-методичних комплексів системи освіти з урахуванням досвіду інтеграційних та трансформаційних процесів, нового розуміння цивілізаційного вибору України.

Комплекс включає 10 базових наукових і науково-методичних досліджень, зокрема 9 монографій, 1 навчальний посібник. Крім того, за тематикою циклу

автори опублікували більше 100 інших наукових праць, 8 підручників, 22 навчальних посібники. Під керівництвом авторів захищено 7 докторських і 18 кандидатських дисертацій із зазначеної проблематики.

5. Комплекс робіт «Теоретико-методологічна розробка та практичне впровадження ефективних технологій навчання і виховання фахівців культурно-мистецької сфери»

Суб'єкт висування: **Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв**

Авторський колектив у складі:

Антонович Євген Антонович – кандидат педагогічних наук, доцент, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, професор кафедри графічного дизайну;

Бєлявіна Наталія Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, професор кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва;

Вовкун Василь Володимирович – кандидат культурології, доцент, заслужений діяч мистецтв України, народний артист України, Львівський національний академічний театр опери та балету ім. С.Крушельницької, генеральний директор-художній керівник, професор кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв за сумісництвом;

Грищенко Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, доцент кафедри сценічного та аудіовізуального мистецтва;

Корисько Наталія Михайлівна – доцент, заслужений працівник культури України, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, доцент кафедри хореографії;

Прищенко Світлана Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, професор кафедри графічного дизайну;

Шалапа Світлана Віталіївна – майстер спорту з художньої гімнастики, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, доцент кафедри хореографії;

Шульгіна Валерія Дмитрівна – доктор мистецтвознавства, професор, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, професор кафедри естрадного виконавства.

Анотація роботи

Інноваційні науково-педагогічні дослідження є особливо *актуальними* для сучасних освітніх та культурних інституцій України. Комплексні теоретико-методологічні розробки та впровадження ефективних технологій навчання фахівців культурно-мистецької сфери висвітлюють процеси

виховання високоінтелектуальної художньої еліти, осмислення природи творчого алгоритму на прикладі унікального доробку вітчизняних і зарубіжних художніх практик.

Мета роботи полягає у створенні комплексу праць нових методик виховання діячів культури та мистецтва, дидактичному забезпеченні навчального процесу вищих мистецьких і педагогічних навчальних закладів, інститутів підвищення кваліфікації, де створено мистецькі інститути.

Наукова новизна. Новим джерелом подальшого розвитку української мистецької педагогіки є інноваційні теорії і методики, які розробили українські вчені педагоги-новатори, автори цієї роботи. В них розвинуто поняття змісту мистецької освіти як системи культурологічних і мистецьких знань, способів діяльності та компетентностей, спрямованих на сприйняття і творення мистецтва; розкрито специфіку добору педагогічних методів і технологій культурно-мистецької освіти; запропоновано та впроваджено модель процесу виховання на підставі: доктрини національно-патріотичного, інтелектуального та художньо-естетичного виховання творчої особистості; підкреслено, що предметом мистецької педагогіки є мистецька, виховна та навчальна діяльність, яку здійснюють у закладах освіти митці-педагоги.

Уперше науково розроблено та впроваджено: теоретичну модель системи навчальної художньої комунікації (Н. Д. Белявіна); інформаційну модель оптимізації процесу виховання фахівців аудіовізуальної сфери (Н. Д. Белявіна, В. І. Грищенко); інтегративну модель художньо-комунікативної діяльності музиканта-педагога (В. Д. Шульгіна); комплексні моделі виховання хореографа-педагога (Н. М. Корисько, С. В. Шалапа), режисера – керівника масового дійства (В. В. Вовкун) та дизайнера візуально-інформаційного середовища та реклами (Прищенко С. В., Антонович А. Є).

Автори даного комплексу за останні роки презентували власні теоретико-методологічні розробки у 7 дисертаціях, 16 монографіях, 3 енциклопедіях, 10 навчальних підручниках та 19 посібниках, публікаціях у 229 наукових виданнях, зокрема у 84 фахових та на 149 конференціях.

За час від попереднього подання у 2017 році відбулися позитивні науково-педагогічні зміни у складі учасників комплексу робіт «Теоретико-методологічна розробка та практичне впровадження ефективних технологій навчання і виховання фахівців культурно-мистецької сфери» – додано два нових підручники, увійшло три нові учасники, які є педагогами-новаторами в галузі мистецької освіти, авторами підручників та посібників, численних публікацій, ініціаторами наукових конференцій, міжнародних творчих проєктів та конкурсів, мистецьких заходів та постановок.

Необхідно зазначити, що за науково-методологічним рівнем, повнотою представлення матеріалу, культурологічних і мистецьких засад виховання фахівців мистецької сфери, рівнем інноваційного методологічного підходу та практичної реалізації навчального матеріалу аналогів подібного комплексу робіт, заснованого на традиціях національної освіти та педагогіки, на сьогодні в Україні не існує.